

ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้ตามแนวคิดของโนนากะและ ทาเกอุชิกับประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในสังกัด

กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2

THE RELATIONSHIP BETWEEN NONAKA AND TAKEUCHI'S KNOWLEDGE

MANAGEMENT MODEL AND EFFECTIVENESS OF THE BORDER PATROL POLICE SCHOOLS

UNDER THE BORDER PATROL POLICE REGION 2

12

อมรทิพย์ ภัคดี*

ดร.ปริญญา มีสุข**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการจัดการความรู้ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2 และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2 จำนวน 167 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการจัดการความรู้ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน อยู่ในระดับมากที่สุดโดยรวมและรายด้าน 2) ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน อยู่ในระดับมากที่สุดโดยรวมและรายด้าน และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2 มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .258 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ABSTRACT

The purposes of this research were to study 1) the level of knowledge management of the border patrol police schools under the border patrol police region 2, 2) the level of the effectiveness of the border patrol police schools under the border patrol police region 2, and 3) the relationship between the knowledge management and the effectiveness of the border patrol police schools under the border patrol police region 2.

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

** คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

The sample group in this research, selected using Krejcie and Morgan's table and simple random sampling method, was consisted of 167 administrators and teachers in the border patrol police schools under the border patrol police region 2. The research instrument used for collecting data was Likert five-point scale questionnaires with 69 items related on Nonaka and Takeuchi's knowledge management model and the effectiveness of the border patrol police schools under the border patrol police region 2. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product moment correlation coefficient to determine the relationship.

The research showed that 1) the level of knowledge management of the border patrol police schools as a whole and on all aspects was at the high level, 2) the level of the effectiveness of the border patrol police schools as a whole and on all aspects was at the high level, and 3) the relationship between the knowledge management and the effectiveness of the border patrol police schools under the border patrol police region 2 revealed a weak positive relationship ($r = .258$, $p < .05$).

บทนำ

องค์การคุณภาพเป็นเป้าหมายของทุกองค์การที่ต้องการเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงาน ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 11 กำหนดไว้ว่า “ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการเพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และสามารถประมวลผล ความรู้ในด้านต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเหมาะสมต่อสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์ และการปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัด ให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ และมีการเรียนรู้ร่วมกัน” (นันทิพย์ วิภาวิน. 2551)

การจัดการความรู้ในโรงเรียนนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญที่ควรทำในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้เพราะในอดีตที่ผ่านมาความรู้ในโรงเรียนทุกแห่งจะมีมากมาย แต่บางโรงเรียนไม่มีการจัดเก็บให้เป็นระบบ โดยเฉพาะความรู้ที่ฝังลึกอยู่ในตัวคน ที่เป็นทักษะเฉพาะบุคคลเกิดจากประสบการณ์สอน ค่านิยมและพฤติกรรมการสอน ก็จะสูญหายไปกับบุคลากรคนนั้น ซึ่งไม่ได้ถูกเก็บไว้เป็นระบบเพื่อถ่ายทอดให้เป็นประโยชน์ต่อบุคลากรคนอื่นของโรงเรียน ส่วนความรู้สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือความรู้ที่มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งเป็นความรู้ที่สามารถเผยแพร่ แบ่งปันให้กับผู้ร่วมงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียน ดังนั้นเป้าหมายในการจัดการความรู้ จึงอยู่ที่ งาน คน โรงเรียน และสังคม เพื่อเปลี่ยนไปเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ทำให้บุคลากรในโรงเรียนเปลี่ยนเป็นคนใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา (แก้วเวียง นานาผล. 2554)

“.....โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเป็นโรงเรียนที่ตั้งขึ้นในเขตทุรกันดาร ที่มีสภาพยากกว่าที่ตั้งโรงเรียนอื่นๆ ทั้งยังเป็นถิ่นที่โดยทั่วไปแล้วมีภัยอันตรายต่างๆ ซึ่งยากที่หน่วยงานปกติที่รับผิดชอบในด้านการศึกษจะสามารถดำเนินการไปได้อย่างราบรื่น ทาง ดชด. ซึ่งมีหน้าที่ประจำอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ อยู่แล้ว เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยป้องกันบ้านเมือง ก็ได้ช่วยในด้านการบริการประชาชนในด้านการศึกษาและด้านการประกอบอาชีพอื่นๆ ไปด้วยในตัว.....(พระราชกระแสรับสั่งในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 29 มีนาคม 2525)

“.....ในปัจจุบันนี้สังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว บางส่วนที่ดูเหมือนว่าไม่เกี่ยวกับเราก็มามีความเกี่ยวพันได้ เพราะฉะนั้นพวกเราทั้งผู้ที่ปฏิบัติงานใกล้ชิดกับเยาวชนคือครูก็ต้องปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ให้ทันสมัยและมีความรู้ใหม่ๆ หรือมีความรู้เพิ่มเติมกว่าที่ตนเองเคยมี นี่เป็นเหตุผลให้ต้องจัดการอบรมครูอยู่ทุกๆ ปี ส่วนนักเรียนนั้นก็ต้องนำมาเปลี่ยนที่เปลี่ยนทางให้มาเพิ่มพูนความรู้ เพื่อให้เกิดความมั่นใจ จะได้ศึกษาต่อหรือปฏิบัติงานต่อไปในอนาคตเป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเองแก่

ครอบครัว ชุมชนท้องถิ่นและชุมชนประเทศ.....ในขณะนี้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาก็แก้ไขไปได้มากด้วยอุปกรณ์เทคโนโลยีใหม่ๆ.....(พระราชกระแสรับสั่งในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 16 เมษายน 2551)

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเป็นองค์การหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนให้มีประสิทธิภาพ ในการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นตัวบ่งชี้ว่าการจัดการศึกษาหรือการบริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนประสบความสำเร็จหรือไม่ก็คือประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนต้องใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ วิสัยทัศน์ ผู้นำในการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมสนับสนุนครู-อาจารย์ ให้ได้พัฒนาและทันต่อการเปลี่ยนแปลงให้เกิดผลตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ต้องการให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดในการจัดการศึกษาที่อยู่ภายใต้การดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาในลักษณะที่หลากหลาย เช่น การขาดอิสระในการดำเนินการกำหนดนโยบายและแผนทางการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การบริหารบุคคล การบริหารงบประมาณการเงิน มีความไม่เท่าเทียมกันในการจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษาระหว่างระหว่างส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น

ปัจจุบันโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา แต่ด้วยความจำกัดในหลายๆ ด้านของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนซึ่งส่วนมากจะอยู่ในถิ่นทุรกันดาร มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ของผู้เรียน นักเรียนที่มาเรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนส่วนใหญ่เป็นผู้มีปัญหา เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาครอบครัว พ่อแม่แยกทาง ปัญหาการอพยพเข้าไปทำงานในเมืองใหญ่ ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ต้องอาศัยอยู่กับญาติ เป็นต้น และนอกจากนั้นโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน มีครูผู้สอน คือ ตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งสามารถเลื่อนยศ โยกย้าย หรือ สอบบรรจุในระดับชั้นที่สูงขึ้นเพื่อไปปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ในสายงานที่ไม่ใช่ในโรงเรียนได้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครูผู้สอนอยู่ตลอดเวลา

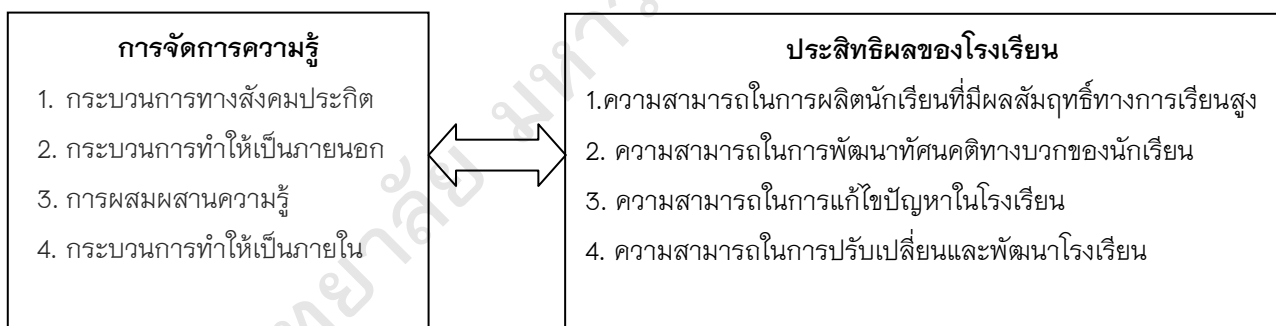
จากสภาพปัญหาดังกล่าว การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนและการปฏิบัติหน้าที่ของครูในโรงเรียน จึงต้องปรับตัวให้มีความรู้เท่าทันต่อปัญหาที่หลากหลายอยู่เสมอ รวมถึงผู้บริหารยังต้องเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอได้ โดยวิธีที่จะช่วยให้การเปลี่ยนแปลงของบุคคลากรนั้นไม่เกิดผลกระทบต่อการเรียนการสอน การปฏิบัติงานในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนหรือมีผลกระทบน้อยที่สุดนั้นคือการถ่ายทอดความรู้จากบุคคลากรสู่บุคคลากร ให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ การปฏิบัติงานในโรงเรียนให้ครูผู้สอนรุ่นต่อไป ผู้บริหารต้องสนับสนุนให้ครูผู้สอนถ่ายทอดความรู้ที่มีอยู่ออกมาในรูปแบบของเอกสาร หลักฐาน บันทึกหรือสื่อต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้ได้ยาวนาน ไม่ว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงก็ครั้งก็สามารถนำความนั้นมาศึกษาและนำไปใช้ได้เสมอ นอกจากนั้นควรสนับสนุนให้เกิดการศึกษาและพัฒนาเอกสารหลักฐานความรู้เหล่านั้นให้เกิดการพัฒนาต่อยอด จนเกิดขึ้นเป็นความรู้ใหม่ๆ ต่อก้าวไม่ม้วนล้น และฝังลึกลงไปสู่บุคคลากรผู้ปฏิบัติงานต่อไป และจะเกิดการพัฒนาไม่รู้จบสิ้น ทำให้โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทุกด้านมากที่สุด ซึ่งเรียกทั้งหมดนี้ว่าการจัดการความรู้ตามแนวคิดของโนนาเกะและทาเกอุชิ (Nonaka and Takeuchi, 1995) จากประเด็นต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจต้องการศึกษาว่าโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2 มีการจัดการความรู้มากน้อยเพียงใด นอกจากนั้นแล้วการจัดการความรู้ที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของโรงเรียนหรือไม่ จึงศึกษาเกี่ยวกับ การจัดการความรู้ตามแนวคิดของโนนาเกะและทาเกอุชิกับประสิทธิภาพของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดการความรู้ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2 การจัดการความรู้ที่ทำการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ตามแนวคิดของโนนาเก และ ทาเกอูชิ แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ กระบวนการทางสังคมประกิต (Socialization) กระบวนการทำให้เป็นภายนอก (Externalization) การผสมผสานความรู้ (Combination) กระบวนการทำให้เป็นภายใน (Internalization) และประสิทธิผลของโรงเรียน ตามแนวคิดของแนวคิดของ มอท์ (Mott. 1972 ; Hoy & Miskel. 1991 : 382) โดยพิจารณาองค์ประกอบ 4 ด้าน ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง, ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวกของนักเรียน, ความสามารถในการแก้ไขปัญหาในโรงเรียน และความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนตามกรอบแนวคิด ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนและครู จากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2 จำนวน 167 คน ซึ่งได้มาโดย ซึ่งได้จากการเลือกตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience หรือ Accidental Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (Check List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราวัดประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 32 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราวัดประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 32 ข้อ

กระบวนการในการนำเครื่องมือวิจัยไปทดลองใช้ (Try Out) ผู้วิจัยก็นำผลการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ข้อคำถามเกี่ยวกับการจัดการความรู้และประสิทธิผลของโรงเรียน มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .947 และ .953 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยประสานงานกับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีเพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัย ถึงผู้บังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2

2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 180 ฉบับได้กลับคืนมา จำนวน 170 ฉบับคัดเลือกแบบสอบถามที่ตอบครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน 167 ฉบับ เพื่อใช้วิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับการจัดการความรู้กับประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Correlation Coefficient)

สรุปผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2 จากตัวอย่าง 167 คน ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยเป็นลำดับ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2 จำนวน 167 ฉบับ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน

ตาราง 1 จำนวน และร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2 จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	78	46.7
หญิง	89	53.3
อายุ		
20 – 25 ปี	7	4.2
26 – 30 ปี	29	17.4
31 – 35 ปี	36	21.6
36 – 40 ปี	59	35.2
41 – 45 ปี	13	7.8
46 ปี ขึ้นไป	23	13.8
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	34	20.4
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	116	69.4
ปริญญาโท	17	10.2
ตำแหน่ง		
ครูใหญ่, ผู้ช่วยครูใหญ่	29	17.4
ครูผู้สอน	133	79.6
อื่น ๆ	5	3.0
ประสบการณ์ในการทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	42	25.1
5 – 10 ปี	42	25.1
11 – 15 ปี	53	31.7
16 – 20 ปี	26	15.7
21 – 25 ปี	2	1.2
26 ปีขึ้นไป	2	1.2
รวม	167	100.0

จากตาราง 1 พบว่า ตัวอย่างส่วนมากมีเพศหญิง ร้อยละ 53.3 อายุ 36 – 40 ปี ร้อยละ 35.2 ระดับการศึกษา ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 69.4 ตำแหน่งครูผู้สอน ร้อยละ 79.6 และประสบการณ์ในการทำงาน 11-15 ปี ร้อยละ 31.7

2. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของระดับการจัดการความรู้ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการความรู้ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จำแนกตามรายด้าน และในภาพรวม (n =167)

การจัดการความรู้	ค่าสถิติ		การแปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
กระบวนการทางสังคมประภิต (X_1)	3.66	.863	มาก
กระบวนการทำให้เป็นภายนอก (X_2)	3.56	.773	มาก
การผสมผสานความรู้ (X_3)	3.86	.755	มาก
กระบวนการทำให้เป็นภายใน (X_4)	3.92	.671	มาก
รวม	3.70	.645	มาก

จากตาราง 2 พบว่า การจัดการความรู้ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .645 เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้านพบว่า

ด้านกระบวนการทางสังคมประภิต อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .863

ด้านกระบวนการทำให้เป็นภายนอก อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .773

ด้านการผสมผสานความรู้ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .755

ด้านกระบวนการทำให้เป็นภายใน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.92 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .671

3. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของระดับประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จำแนกตามรายด้าน และในภาพรวม (n =167)

ประสิทธิผลของโรงเรียน	ค่าสถิติ		การแปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	3.86	.823	มาก
ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวกของนักเรียน (Y_2)	3.89	.802	มาก
ความสามารถในการแก้ไขปัญหาในโรงเรียน (Y_4)	3.81	.791	มาก
ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน (Y_3)	3.97	.772	มาก
รวม	3.80	.645	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .645 เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้านพบว่า

ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .823

ด้านความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวกของนักเรียน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.89 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .802

ด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหาในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .791

ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .772

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้ตามแนวคิดของโนนากะและทาเกอุชิกับประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้ตามแนวคิดของโนนากะและทาเกอุชิกับประสิทธิผลของ

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2

ตัวแปร	(X ₁)	(X ₂)	(X ₃)	(X ₄)	(Y ₁)	(Y ₂)	(Y ₃)	(Y ₄)	(X _{tot})	(Y _{tot})
กระบวนการทางสังคมประกิต (X ₁)	1.000									
กระบวนการทำให้เป็นภายนอก (X ₂)	.769**	1.000								
การผลานความรู้ (X ₃)	.595**	.680**	1.000							
กระบวนการทำให้เป็นภายใน (X ₄)	.577**	.625**	.829**	1.000						
ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (Y ₁)	.271**	.219**	.335**	.324**	1.000					
ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก (Y ₂)	.083	.132	.185*	.234**	.157*	1.000				
ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน (Y ₃)	.092	.126	.124	.183*	.188*	.806**	1.000			
ความสามารถในการแก้ปัญหายภายในโรงเรียน (Y ₄)	.01	.102	.154*	.222**	.162*	.663**	.804**	1.000		
การจัดการความรู้ (X _{tot})	.863**	.888**	.877**	.855**	.327**	.177*	.148	.132	1.000	
ประสิทธิผลของโรงเรียน (Y _{tot})	.155*	.190*	.260**	.312**	.503**	.849**	.906**	.832**	.258**	1.000

หมายเหตุ * ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้ตามแนวคิดของโนนากะและทาเกอุชิมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .258$)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้ตามแนวคิดของโนนากะและทาเกอุชิกับประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2 ค่าอยู่ระหว่าง .154-.906 คู่ที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือความสามารถในการปรับเปลี่ยน และพัฒนาโรงเรียน กับประสิทธิผลของโรงเรียน กระบวนการทำให้เป็นภายนอก

กับการจัดการความรู้ และการผสมผสานความรู้ กับ การจัดการความรู้ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .906, .888, .877$ ตามลำดับ) ส่วนคู่ที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดคือ การผสมผสานความรู้ กับ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน กระบวนการทางสังคมประกิต กับ ประสิทธิภาพของโรงเรียน และความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กับ ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .154, .155, .157$ ตามลำดับ)

อภิปรายผล

1. ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.7 โดยเรียงลำดับการจัดการจัดการความรู้ จากมากไปหาน้อย ดังนี้ กระบวนการทำให้เป็นภายใน (Internalization) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 การผสมผสานความรู้ (Combination) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 กระบวนการทางสังคมประกิต (Socialization) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 และกระบวนการทำให้เป็นภายนอก (Externalization) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้เนื่องจาก นโยบายการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาและการควบคุมดูแลจากกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนและสำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในเรื่องของกระบวนการที่จะได้มาซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นของนักเรียนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งได้ปรับเปลี่ยนวิธีการการประเมินผลโดยยึดหลักผลการทดสอบขั้นพื้นฐาน (O-NET) ซึ่งเป็นผลการทดสอบระดับชาติ ทำให้โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนต้องหากระบวนการในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของโรงเรียน และเพื่อสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ 3 ของแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระยะที่ 4 (พ.ศ.2550 – 2559) คือ เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการเรียนรู้ทางวิชาการ ประกอบกับผลจากโครงการผลิตครูครูทายาทโดยการฝึกอบรมหลักสูตรความเป็นครูสำหรับผู้ที่จะเป็นครูตำรวจตระเวนชายแดนโดยเฉพาะตามผลการศึกษาเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพของโครงการครูทายาทตำรวจตระเวนชายแดนของจุรีพร ปานแก้ว (2552 : 125) และพบว่าโครงการครูทายาทตำรวจตระเวนชายแดนมีประสิทธิภาพด้านผลผลิตมีค่าเป็นบวก มีขนาดสูงและใกล้เคียงกัน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของ อหิต พลจันทร์ (2556 : 3, 102) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพด้านการศึกษาของกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับระดับการจัดการความรู้ของกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการจัดการความรู้ของกรมยุทธศึกษาทหารอากาศโดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน

2. ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.8 โดยเรียงลำดับประสิทธิภาพของโรงเรียน จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน (Solving Problems) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก (Positive Attitude) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (Productivity) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 และความสามารถในการปรับเปลี่ยน และพัฒนาโรงเรียน (Adaptability) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้เนื่องจาก การเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาขั้นพื้นฐานมากขึ้นของผู้ปกครองนักเรียนในถิ่นทุรกันดารที่มีบทบาทและมีส่วนร่วมมากขึ้นในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ทำให้เกิดการกระตุ้นในทุกภาคส่วนจากการสอนเพื่อให้อ่านออกเขียนได้เป็นการเรียนการสอนเพื่อมีความรู้ทัดเทียมกับโรงเรียนอื่นในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และสามารถศึกษาในระดับที่สูงขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานตามหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการของต้นสังกัด ทำให้เกิดการวัดและประเมินผลโรงเรียนอย่างต่อเนื่องเป็น

การกระตุ้นการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน และประกอบกับความมีระเบียบวินัยในความเป็นโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนซึ่งเป็นเอกลักษณ์สำคัญนั้น และความเข้าใจในบริบทของชุมชน โรงเรียน นักเรียน ของครูครุทายาทซึ่งเป็นบุคคลในท้องถิ่นนั้นๆ อยู่แล้ว ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของแวว โพธิบุตร (2551 : 137) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างขวัญของครูและประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23 อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการบริหารงานวิชาการซึ่งอยู่ในระดับมากในเรื่องของแรงกระตุ้นและการได้รับผิดชอบ โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนซึ่งเป็นโครงการในพระราชดำริ 1 ใน 8 โครงการ ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

3. การจัดการความรู้มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยความสัมพันธ์ทิศทางบวก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการอบรมครูประจำปี ซึ่งทางต้นสังกัดร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏในพื้นที่รับผิดชอบจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี เพื่อเพิ่มความรู้ แนวทาง และเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูและผู้บริหารโรงเรียนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และเข้ากับยุคสมัย และการเข้าร่วมอบรมหลักสูตรต่างๆ ที่ทางต้นสังกัดเห็นสมควรว่ามีประโยชน์สำหรับการจัดกิจกรรมในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและเหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน ประกอบกับโครงการครุทายาทครูตำรวจตระเวนชายแดน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ศิษย์เก่าของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนได้กลับมาพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งจะเข้าใจบริบทของชุมชนเป็นอย่างดี และมีจิตสำนึกรักบ้านเกิด หมู่บ้านเพื่อพัฒนาโรงเรียนอย่างเต็มศักยภาพ จึงมีผลสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน และผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ อติต พงษ์จันทิก (2556 : 3, 102) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลด้านการศึกษาของกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับประสิทธิผลของกรมยุทธศึกษาทหารอากาศมีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการวิจัยพบว่า การจัดการความรู้ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2 อยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า กระบวนการทำให้เป็นภายนอกถึงแม้จะมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากแต่อยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนและครูจึงควรให้ความสำคัญกับกระบวนการทำให้เป็นภายนอก โดยผู้บริหารและครูควรให้ความสำคัญกับการเขียนกรณีศึกษานักเรียนที่มีปัญหาและบันทึกวิธีการแก้ไขปัญหามาเพื่อให้เพื่อนครูได้ศึกษาและนำไปปรับใช้ได้ การบันทึกความรู้ ข้อมูล ประสบการณ์หรือผลงานของครูในรูปแบบเอกสาร สื่อสารสนเทศเพื่อเผยแพร่ไปยังแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน การจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานของครู การทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อเผยแพร่แก่เพื่อนครู โรงเรียนและส่วนที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้นควรจัดทำแผนการสอนและนำไปเผยแพร่สู่เพื่อนครูในโรงเรียน และการจัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเผยแพร่ผลงาน เอกสารทางวิชาการของครูในโรงเรียนก็สำคัญเช่นเดียวกัน

2. จากการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2 อยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนถึงแม้จะมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากแต่อยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนและครูจึงควรให้ความสำคัญกับ

การปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน โดยให้มีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันทางวิชาการ มีการประเมินความพร้อมของนักเรียนต้นปีการศึกษา ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมตามความสนใจและความสามารถของตนเอง มีกิจกรรมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูง และสนับสนุนให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพของตนเองและสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน

3. จากการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2 มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ และพบว่ามีหลายด้านที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน โดยเฉพาะกระบวนการทางสังคมประภิตและความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน นั้นหมายความว่า การพูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้ ประชุมหารือหรือกระบวนการสื่อสารกันภายในโรงเรียนจะทำให้เกิดความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

เอกสารอ้างอิง

แก้วเวียง นำนานผล. การจัดการความรู้ในสถานศึกษา : แนวคิดสู่การปฏิบัติ. มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2554.

ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์, 2553.

น้ำทิพย์/วิภาวีน. การจัดการความรู้กับคลังความรู้. กรุงเทพฯ : เอส อาร์ พรินติ้ง, 2551.

ประพนธ์ ผาสุกยี่ด. การจัดการความรู้ฉบับมือใหม่หัดขับ. กรุงเทพฯ : ไยโหม, 2550.

แวว โพธิบุตร. ความสัมพันธ์ระหว่างขวัญของครูและประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกนนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกนนคร, 2551.

_____. ประมวลพระราชดำรัส สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารพุทธศักราช 2524 – 2553. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2554.

อติต พลจันทิก. การจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลด้านการศึกษาของกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2556.

Cronbach, L. J. Essentials of psychological testing (5th ed.). New York : Harper Collins, 1990.

Hoy, W.K. & Miskel, C.G. Education Administration Theory, Research, and Practice. 4th ed. Singapore : McGraw-hill, 1991.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร